

Η γλώσσα της αγάπης (Γκουνέλας Χρήστος, Πτ. Θεολογίας, Διπλ. Βυζαντινής Μουσικής)

Date : Αυγούστου 8, 2011

Τον τελευταίο καιρό γίνονται διάφορες συζητήσεις και επισημάνσεις αξιόλογων ανθρώπων για το αν πρέπει το Ευαγγέλιο να ακούγεται στους ναούς (και) στη δημοτική γλώσσα. Η εποχή μας βεβαίως δεν ενδείκνυται κατά την ταπεινή μας άποψη για τέτοιου είδους αλλαγές, αλλά και συζητήσεις.

Το ζητούμενο σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε ίσως, δεν είναι ο λόγος, αλλά τα έργα. Ο σύγχρονος άνθρωπος βρίσκεται αντιμέτωπος καθημερινά με χίλια δυο προβλήματα και λίγο θα τον ενδιέφερε για το αν θα έπρεπε να ακούει στη δημοτική το Ευαγγέλιο από ότι το ίδιο το Ευαγγέλιο ως στάση ζωής. Οι νέοι για τους οποίους γίνεται πολύς λόγος από πολλούς, και για πολλά πράγματα ενδιαφέρονται επίσης, περισσότερο για τις σπουδές τους, την εξεύρεση εργασίας, τη δημιουργία οικογένειας αργότερα, και σίγουρα τους ενδιαφέρει να βλέπουν γύρω τους, στην Εκκλησία, στην Πολιτεία και γενικά στην κοινωνία τη συνέπεια λόγων και έργων. Άλλωστε όπως ειπώθηκε λόγια σήμερα ακούμε από παντού. Ακόμη και αυτό το ίδιο το Ευαγγέλιο αν στερούνταν την πράξη του Ιησού Χριστού θα ήταν ωραία λόγια που πολλά ή κάποια από αυτά τα είπαν και άλλοι. Μια συζήτηση λοιπόν για τη γλώσσα του Ευαγγελίου ή των λειτουργικών κειμένων της Εκκλησίας καθίσταται ίσως άκυρη και άκαιρη και για τους παρακάτω επιπλέον λόγους.

Η γλώσσα της Καινής Διαθήκης και της υμνολογίας της Εκκλησίας μας διατηρήθηκε 2000 χρόνια τώρα και κράτησε τη φλόγα της Ορθόδοξης πίστης, αλλά και της Ελληνικότητας και μάλιστα σε δύσκολους χρόνους, όπως σ' αυτούς της Τουρκικής Σκλαβιάς, που οι περισσότεροι πιστοί ήταν αγράμματοι κι όμως βίωναν αυτή τη πίστη του Ευαγγελίου κι ας μην την καταλάβαιναν εξ ολοκλήρου γλωσσικώς. Στερούνταν γνώσεις, αλλά περίσσευε η απλότητα στη σκέψη και στον τρόπο ζωής τους και αυτό τους οδηγούσε στο βίωμα.

Να πούμε για τα νεότερα χρόνια μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο όπου ο αναλφαβητισμός και η έλλειψη μόρφωσης ενός μεγάλου φάσματος του ελληνικού λαού και ειδικά του αγροτικού πληθυσμού λόγω ιστορικών συγκυριών έφτασε να έχει αντίκτυπο ακόμη και σήμερα, αφού άνθρωποι της ελληνικής επαρχίας που γεννήθηκαν εκείνη τη δύσκολη εποχή σήμερα εκκλησιάζονται και ανάβουν το κεράκι της πίστης έστω κι αν δεν κατανοούν τα περισσότερα απ' αυτά που ακούνε στους Ιερούς Ναούς; Η πίστη μας δεν βασίζεται τόσο στη γνώση όσο σ' αυτή την ίδια την

πίστη στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού.

Οι νέοι σήμερα γνωρίζουν πολύ καλύτερα τη γλώσσα τους από τους παλαιότερους και ο αναλφαβητισμός στις τάξεις τους έχει περιοριστεί κατά το μέγιστο βαθμό. Το να λέμε ότι, η γλώσσα του Ευαγγελίου είναι δυσνόητη για τους νέους, αδικούμε και αυτούς, αλλά και την παιδεία που παρέχεται στα σχολεία μας, που μπορεί να μην είναι όσο καλύτερη γίνεται, αλλά τουλάχιστον σε βασικό επίπεδο προσφέρεται με το παραπάνω.

Σήμερα που στο λεξιλόγιό μας έχουν εισβάλει ξένες λέξεις είτε με την ανοχή μας είτε με τον μιμητισμό μας, ειδικά μέσα από τα Μ.Μ.Ε., σήμερα που δυστυχώς νέοι άνθρωποι χάριν συντομίας και ταχύτητας-χαρακτηριστικά της εποχής μας και αυτά-κόβουν τις λέξεις όταν γράφουν μηνύματα στο κινητό τους ή γράφουν με λατινικούς χαρακτήρες τις ελληνικές λέξεις, είναι μεγαλύτερη η ανάγκη να υπάρχει κι ένας χώρος ιερός, η Εκκλησία, όπου ο κάθε πιστός θα μπορεί να ακούει τη μητέρα γλώσσα της σημερινής καθομιλουμένης. Τη στιγμή που ξένοι έχουν συστήσει στα Πανεπιστήμιά τους έδρες διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, εμείς εδώ οι Νεοέλληνες θα μεταφράζουμε την ίδια μας τη γλώσσα σαν να επρόκειτο για ξένη;

Τώρα, για κάποιες λέξεις ή έννοιες που δεν είναι ίσως και τόσο κατανοητές, υπάρχουν οι ιεροκήρυκες στους Ιερούς μας Ναούς οι οποίοι εξηγούν επαρκώς τα νοήματα, αλλά και από την άλλη και οι πιστοί θα μπορούσαν να προμηθευτούν το κάθε λειτουργικό κείμενο που κυκλοφορεί -όπως ήδη κάνουν πολλοί- με πρωτότυπο, μετάφραση και ερμηνεία και χωρίς ιδιαίτερο οικονομικό κόστος, έχοντας έτσι και την ευχέρεια περισσότερης επαφής και μελέτης με το κείμενο για όποιον το επιθυμεί. Επίσης, τα λεγόμενα και ψαλλόμενα στο Ναό θα κατανοούνταν μάλλον καλύτερα από τους πιστούς αν δίνεται η δέουσα προσοχή από μέρους των υπευθύνων στην ευκρινή εμμελή απαγγελία, στην ορθή μουσική απόδοση των ύμνων βάσει της Βυζαντινής μας Μουσικής και ενίοτε στη χαμηλή ένταση των μεταφώνων.

Επιπλέον, η γλώσσα του Ευαγγελίου και των λειτουργικών κειμένων της Εκκλησίας μας εκτός από άμεση ιστορική πηγή αποτελεί και ποίηση υψίστης αξίας. Το Ευαγγέλιο μάλιστα καταλαμβάνει ελάχιστο λειτουργικό χρόνο και αυτά που ακούγονται μέσα στο Ναό είναι περισσότερο ύμνοι. Και συνεπώς θα μπορούσε κάποιος να πει, γιατί όχι και οι ύμνοι που αποτελούν το 90% σχεδόν της λατρείας μας να μην ακούγονται και στη δημοτική. Και τότε πως θα μεταφράζαμε λόγου χάρη τη φράση «Δάμαλις τον μόσχον η τεκούσα...» στον Κανόνα του Ακάθιστου Ύμνου που αναφέρεται στα πρόσωπα της Παναγίας και του Χριστού ως μητέρας και γιου παρμένα από μια τρυφερή εικόνα της φύσης. Πού θα είναι η ποιητική αξία αυτής της φράσης αν τη μεταφράσουμε;

Πάντως πέρα και πάνω απ' όλα αυτά, οι πιστοί αυτό που κατανοούσαν πάντοτε και

σήμερα το ίδιο κατανοούν, είναι η γλώσσα της αγάπης. Αυτό αγγίζει ή πρέπει να αγγίζει την καρδιά τους.

Θα κλείσω τους παραπάνω προβληματισμούς μ' ένα απόσπασμα απομαγνητοφωνημένων λόγων του **γέροντα Παΐσιου του Αγιορείτου** όπου φαίνεται, ότι για την κατανόηση των υψηλών νοημάτων της Ορθοδοξίας δεν χρειάζεται τόσο γνώση, ίσα-ίσα πολλές φορές μόνο πίστη και απλότητα είναι υπέρ-αρκετή.

«Ένα γεροντάκι που είχα γνωρίσει -έχει κοιμηθεί τώρα από χρόνια-τέτοια απλότητα είχε, αφού δεν ήξερε αν υπήρχε Ευαγγέλιο βιβλίο! Μοναχός ήταν. Έπιανε τα φίδια. Ήταν τρεις πατέρες εκεί στο κελί, ένας ιερέυς μαζί με τον αδελφό του κατά σάρκα κι ένα γεροντάκι, Παχώμιο τον έλεγαν. Έπιανε τα φίδια-είχε πολλά φίδια εκεί στην περιοχή-και τα βγαζε και τα πετούσε απ' έξω. Γιατί είχε νερά, φουντουκιές και είχε πολλά φίδια.

Λοιπόν, μια μέρα είχε πιάσει ένα μεγάλο φίδι, τον έστειλε ο γέροντάς του απέναντι για μια δουλειά. Βρήκε ένα μεγάλο φίδι. Επειδή βιάζονταν, για να το βγάλει έξω από το φράχτη το τύλιξε στη μέση σαν ζώνη, πήγε να τελειώσει τη δουλειά και μετά να το βγάλει έξω. Μόλις τον βλέπει ένας άλλος γέρος,

- Φύγε από δω, πατέρα, μωρέ! Τι είναι αυτό, λέει, εκεί πέρα;

Απόρησε το γεροντάκι, «Γιατί φοβάται αυτός;» Έρχεται μετά και μου λέει:

- Δεν ξέρω, γερό-Παΐση, γιατί φοβάται αυτός τα φίδια; Γιατί φοβούνται; Εκείνος ο δικός μας, ο πάτερ Ανδρέας, φοβάται και τους σκορπιούς ακόμη! Εγώ τους μαζεύω από το ντουβάρι να μην βγαίνουν, έναν-έναν. Τους βάζω στη χούφτα και τους πετάω έξω.

Του λέω:

- Γιατί δεν σε πειράζουν, γερο-Παχώμιε;

- Κάπου γράφει ο Ιησούς Χριστός σ' ένα χαρτί, άμα έχεις πίστη, πιάνεις και τα φίδια και τους σκορπιούς και δεν σε πειράζουν.

Βλέπετε τι λέει ο γερο-Παχώμιος; «Γράφει ο Ιησούς Χριστός σ' ένα χαρτί». Τώρα εμείς τι κάνουμε;... Λοιπόν, ξέρουμε καλά κι εμείς και οι άλλοι γραπτά και ιστορικά κι αυτά κι όλο το Ευαγγέλιο. Αλλά πίστη;

Ναι, ναι. Όλη η βάση εκεί είναι. Στην πίστη, όχι στην ξερή γνώση».

(Πηγή: Εφημερίδα "Ελευθερία" Λάρισα)

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ:

[Λόγος περί πίστεως και γνώσεως \(του εν αγίοις πατρός ημών Ισαάκ του Σύρου\)](#)

[Η απλούστευσι της γλώσσης της Λατρείας μας \(Σεβασμ. Μητροπ. Ηλείας Γερμανός\)](#)